

ОСИГУРАЊИКА

ОГЛАС

ГОДИНА XXXX • БРОЈ 6 • БЕОГРАД, 31. МАРТ 2008. • ИЗЛАЗИ ПЕТНАЕСТОДНЕВНО

Стиже пролеће: време за орање

ТЕМА БРОЈА

Све више изузетних
пензионера

**ЗАСЛУГЕ НА
РАЗБРОЈС**

• Стране 6 и 7

АКТУЕЛНО

Ускоро оглас за
опоравак најстаријих

**БЕСПЛАТНО
У БАЊЕ**

• Страна 10

ГОВОРНИ АУТОМАТ

0700/017-017

ПО ЦЕНИ ЛОКАЛНОГ
ПОЗИВА

011/30-60-680

0 – 24h

Нова шанса за приправнике

Млади, незапослени, до 30 година живота са евиденције НСЗ, без искуства у струци, имају шансу да одраде приправнички стаж и стекну почетну праксу. Уколико послодавци упосле на неодређено време приправнике од трећег до седмог степена стручне спреме и омогуће им полагање приправничког испита, добијаће субвенције од тржишта рада: за сваког запосленог са високом спремом 13, са вишом 11 и са средњом 10 хиљада динара.

Волонтере, које послодавци приме да одраде приправнички стаж, али без заснивања радног односа, тржиште рада ће плаћати по 10.000 месечно и то оне са високом спремом годину дана, са вишом девет, а са средњом шест месеци. У трећу групу спадају практиканти, који би у току шест месеци одрадили приправнички стаж (без заснивања радног односа) и за то време од НСЗ добијали по 10.000 динара, а предност ће имати они са средњом школом.

Мање папира, чистији ваздух

На Светски дан заштите шума, 21. марта, Компанија МФЦ Микрокомерц званично је «отворила врата» Дата центра, у којем се на најсавременији начин осигурава одлагање и чување докумената свих врста путем аналогног и дигиталног архивирања. Коришћењем такозваних чистих технологија, а и смањењем употребе папира, непосредно се доприноси и очувању данас и те како угроженог животног и радног окружења.

Компанија се тако укључила у акцију Министарства за заштиту животне средине «милион нових стабала», а **Бранислав Божовић**, градски секретар за заштиту животне средине, испред Дата центра засадио је стабло брезе.

Компјутери за наглуве

На информатичкој обуци

Три рачунара, поклон Државне лутрије Србије, стигла су у Међуопштинску организацију глувих и наглувих Кикинда, Чока и Нови Кнежевац. Предстоји њихово умрежавање, а петоро чланова већ је успешно завршило двомесечну информатичку обуку у организацији Националне службе за запошљавање. **Владимир Влашић**, професор Економско-трговинске школе у Кикинди где је одржана обука, први пут је радио са лицима оштећеног слуха, задовољан је резултатима полазника и сматра да могу да усавршавају рад на компјутеру. У савладавању основне обуке помогла је, «превођењем» гестовним говором, **Јелена Клариф**, секретар Међуопштинске организације глувих и наслувих за Северни Банат са седиштем у Кикинди.

Лицима оштећеног слуха који савладају информатичку обуку биће доступнија могућност за запошљавање.

Инвалиди саде стабла

Стеван Радишић примио захвалницу

Општинска организација Савеза инвалида рада (СИР) Зрењанин већ трећу годину спроводи, кроз своје месне организације, акцију пошумљавања Баната под паролем «сваки инвалид по једно дрво». **Стеван Ради-**

шић, председник ове организације (око 5.500 чланова) и потпредседник СИР Војводине, каже да су претходне две године чланови широм Баната посадили 1.720 садница – купујући их из свога џепа и из донација. А ове године прикључили су се акцији Министарства за заштиту животне средине «Милион стабала за Србију» и са децом из зрењанинских основних школа посадили 2.000 садница сибирског бреста. Министар **Саша Драгин**, са сарадницима, замеником **Сашом Милошевићем** и **Сашом Орловићем**, директором Института за шумарство Војводине, који су учествовали у овој акцији, доделио је овој организацији СИР захвалницу због изузетног доприноса у пошумљавању Баната.

Исплата

Исплата другог дела фебруарских припадности за пензионере из категорије запослених почела је 25. марта.

Истог дана исплаћене су и фебруарске пензије на 18.835 рачуна корисника (из категорије запослених) који су радили у Србији а сада живе у бившим југословенским републикама. Ови чекови вредни су 2,8 милиона евра.

Други део пензија за фебруар пољопривредницима је исплаћен 21. марта, када су други фебруарски чек добили и корисници војних пензија.

СТИГАО И ДУГ ИЗ ЦРНЕ ГОРЕ

Исплата фебруарских пензија из Црне Горе пензионерима који живе у Србији почела је 26. марта: за 1.081 пензију из Подгорице је уплаћено 212,6 хиљада евра. Истовремено, 1.034 корисника у Србији добило је и седмину дуга који је црногорска држава признала пензионерима, па су они примили и скоро пензију приде, у просеку још по 157 евра.

ГОДИШЊИЦА СЛЕПИХ У НИШУ

Организација слепих и слабовидних у Нишу обележила је 58 година постојања пригодном трибином о актуелним проблемима у организацији и популацији коју окупља. Истовремено, то је била прилика да се обележи 200 година рођења **Луја Браја**, изумитеља Брајовог писма за слепе. Ова организација, иначе, окупља око 420 чланова из Ниша и околних општина Доњевац, Сврљиг и Гаџин Хан. Према речима председника организације мр. **Ненада Раденковића**, две трећине слепих има више од 65 година, а на школовању у Земуну налази се троје деце из нишког краја.

СЕДНИЦА УПРАВНОГ ОДБОРА РФ ПИО

Нови квалитет у раду

Усвојени завршни рачуни за прошлу и програм рада за ову годину

Чланови Управног одбора Републичког фонда пензијског и инвалидског осигурања усвојили су, на седници одржаној у Занатском дому у Новом Саду, извештаје централних списних комисија о стању имовине и обавеза сва три фонда – правна претходника, закључно са последњим даном 31. 12. 2007. године,

и донели одлуке о усвајању завршних рачуна за прошлу годину.

Говорећи о Програму рада консолидованог Фонда у 2008. години, директор **Горан Лончар** у први план је ставио три групе послова:

– Наставак административне реконструкције Фонда кроз унапређење радних процеса, убрзање поступака, стварање нових база података уз сређивање ове коју смо започели и коју ћемо, надам се, заједно са Пореском управом и окончати; увођење нових програма и нове опреме значајно ће убрзати рад и допринети бољим контактима са грађанима.

Директор је нагласио да ће се формирањем Централног регистра свакако повећати наплата доприноса и постићи боља евиденција уплата, а грађани ће брже и једноставније остваривати своја права.

– Очекује се да ћемо у догледно време имати податке о плаћеним доприносима на месечном нивоу. Хоће ли ефекти, уз квалитетнију и ажурнију контролу Пореске управе, бити 10, 20, 30 или 50 милијарди динара годишње у овом тренутку не знамо, пошто је подручје сиве и црне економије за сада непознаница, али ће свакако бити значајни – нагласио је Лончар и као следећи приоритет означио решавање питања имовине Фонда.

Како је најавио финансијски директор **Иван Мимић**, ускоро би и пензионисаним пољопривредницима

и бившим радницима, као сада њиховим «колегама» самосталцима, припадности могле да стижу на једном чеку.

– У бази података обједињеног Фонда су сви корисници. Сада се само пензије корисника самосталних делатности исплаћују једнократно, сваког првог у месецу за претходни, док пољопривредници и запослени пензије добијају у два дела. Рачунајући и исплату погребних трошкова и накнада, током месеца шест пута обрађујемо податке, што траје 20 дана, па остаје само по десетак дана да се унесу нови подаци и промене – објаснио је Мимић и додао да свакако нису занемарљиве ни уштеде које би уследиле преласком на једнократну месечну исплату пензија: упола мање штампаних уплатница, сецкања, слагања, паковања и физичког разношења по терену појефтинило би и поједноставило цео посао око исплате пензија.

На једнократну исплату пензија прешло би се постепено, а у овом тренутку се као могући датум помињу – 4. у месецу за пензионере самосталних делатности, 8. за пољопривреднике, а 12. у месецу за пензионере из категорије запослених. О финансијским могућностима за реализацију ове идеје разговараће се у надлежним министарствима, а имаће се у виду, свакако, и мишљење корисника пензија.

И. М. – М. М.

Зараде «пуне» чек

Пошто су фебруарске зараде запослених биле чак 9,87 одсто више од јануарских, готово је извесно да ће пензије од априла порастати осетније него што се очекивало. Ако се догоди да послодавци запосленима за март исплате исте зараде као за фебруар, а трошкови живота овог месеца порасту отприлике као у фебруару (иако нас је од почетка месеца ударило поскупљење струје), пензије би од 1. априла могле да порасту за 6,25 процената.

Уколико послодавци наставе додатно да пуне коверте запослених, па оне за овај месец порасту отприлике као и лане (близу три одсто), на пензионерским чековима могле би да се нађу повишице и од 6,67 одсто. У сваком случају, чекању се ближи крај: сада је јасно да закон неће бити измењен и да ће се пензије 1. априла ускладити 87,5 одсто са растом трошкова живота, а 12,5 одсто са кретањем зарада, а колико ће то тачно бити знаће се у другој половини априла када буду познати статистички подаци и о мартовском кретању трошкова живота и зарада.

На реду Галеника и Телеком

Од данас, па до 30. маја, радници и пензионери Галенике и Телекома могу да се пријављују за упис бесплатних акција ових јавних предузећа.

Рок за акције ЈАТ-а и НИС-а јуче је завршен, а до 26. марта за њихов упис пријавио се 24.131 бивши радник ових предузећа.

Иначе, од почетка пријављивања до 26. марта за бесплатне акције јавних предузећа пријавило се 2.346.512 грађана широм Србије, а у поштама је отворено близу милион и по нових текућих рачуна онима који их нису већ имали. Међу њима је и нешто више од 25.000 непокретних особа (од укупно пријављених 30.555), који су акције уписали тако што је комисија за упис дошла код њих у кућу.

ГЛАС
ОСИГУРАНИКА

ИЗДАВАЧ: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање запослених

Директор РФ ПИО: **Горан Лончар**, главни и одговорни уредник: **Славица Чедић**, e-mail: scedic@pioz.org.yu, одговорни уредник Редакције за Војводину: **Ика Митровић** телефон: 021-487-7789, факс: 021-6624-359, e-mail: ika.mitrovic@piovoj.org.yu, СЕКРЕТАРИЈАТ редакције, телефон: 2017-437 факс: 2017-418. Адреса: 11070 Београд, Булевар уметности бр. 10, адреса Редакције за Војводину: Житни трг бр. 3, 21000 Нови Сад. Штампана: Комазец д.о.о, Краља Петра I бб, Инђија. Рукописи и фотографије се не враћају

Како ће се партија завршити

ОКРУГЛИ СТО О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ПЕНЗИЈСКОГ ЗАКОНА

Повратак «швајцарске формуле»

Предлози: јединствене најниже пензије за све категорије пензионера, неограничено важење заштитних механизма, националне пензије регулисане законом и дугорочна стабилизација пензијског фонда

Најстарије је највише материјално «унесређио» досадашњи начин усклађивања њихових припадности «у корист» пораста просечних трошкова живота наспрам пораста просечних зарада, општи је став учесника недавног Округлог стола, посвећеног предстојећим изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању.

На скупу, организованом под покровитељством Савеза самосталних синдиката Србије, **Љубисав Орбовић**, његов председник, указао је да је неопходно поново вратити такозвану швајцарску формулу према којој су се пензије усклађивале 50 одсто према порасту просечних трошкова живота

и 50 одсто према повећању просечних зарада. Орбовић је, такође, истакао да је у Закону неопходно задржати заштитне одредбе које неће дозволити да просечне пензијске припадности буду ниже од 60 одсто просечне зараде и то с неограниченом важношћу. Осим тога, становиште Синдиката је да најнижи износ пензије за све кориснике треба одредити на јединствен начин. Надаље, Савез самосталних синдиката Србије предлаже да се општи бод убудуће усклађује са кретањем плата, а и да се признавање права на националну пензију уреди Законом о пензијском и инвалидском осигурању.

Скуп, коме су присуствовали представници Министарства рада и социјалне политике, Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, Уније послодаваца Србије, организација пензионера и инвалида рада, као и научни радници који се баве овом проблематиком, показао је да је измена Пензијског закона, без обзира на пад српске владе и одлагање његовог усвајања, непрестано «у жижи» најодговорнијих друштвених чинилаца.

– Примена метода из западних земаља у Србији не може дати тамошње резултате. Ваљало би, уз равноправно учешће социјалних партнера, пронаћи

начин да пензионери не буду ускраћени за уживање плодова земље који су несумњиво дело и њихових руку – сматра и **Славољуб Луковић** из Уједињених гранских синдиката «Независност».

Божидар Цекић, председник Савеза инвалида Србије, упозорио је да је положај инвалидских пензионера много лошији од старосних пошто су им припадности, између осталог, мање око 30 одсто.

– Уместо краткорочном, требало би много више пажње да посветимо дугорочном циљу пензијског и инвалидског осигурања. Наиме, Пензијски фонд би ваљало учинити капиталном институцијом, направити од њега јаку инвестициону кућу. Новац који би се сливао у његову касу не би требало трошити бар једну деценију, већ га само капитализовати. Уколико то већ сада не урадимо, сутра може да буде касно – истакао је **Милан Ненадић**, председник Савеза пензионера Војводине.

Снежана Лакичевић Стојачић, државни секретар у Министарству рада и социјалне политике, похвалила је рад радне групе чије је задужење било да изнађе најбоља решења од којих ће зависити «сутрашњица» наших најстаријих житеља.

Без лицитирања са трошковима живота

Милан Ђурић, председник Демократског синдиката пензионера Србије, сматра да би пензије морале стопостотно да се усклађују са индексом трошкова живота, односно са инфлацијом, јер једино тако неће опадати њихова реална вредност, док би додатно усклађивање у неком проценту са зарадама (на пример једном годишње према 50 одсто раста нето плата) требало да служи повећању реалне вредности припадности пензионера да би и они осетили корист од општег раста стандарда и економског напретка друштва.

Др Ђурић предлаже и да се ванредним усклађивањем пензија, у висини 10 одсто у три шестомесечна периода у овој и 2009. години, елиминису разлике између нивоа пензија одређених према прописима из 2005. и снижених пензија затечених у 2001, као и да се одреди граница сиромаштва у месечним приходима од 200 евра и најмање толико исплаћује и пензионерима с нижим пензијама, с тим што би се разлика покривала средствима буџета.

Мање зло

Претпостављајући да ће плате и трошкови живота наставити да расту мање-више као досад, у Савезу самосталних синдиката Србије направили су процену «шта би било кад би било», односно какав би био процентуални однос просечне пензије и просечне нето зараде при различитим варијантама усклађивања:

Начини усклађивања	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.
Према важећем закону	54,02 %	58,28 %	55,14 %	51,46 %	47,98 %	44,79 %
75-25 (и у 2008, уз ванредно усклађивање у 2009.)	54,02 %	58,49 %	57,65 %	55,05 %	52,53 %	50,18 %
50-50	54,02 %	58,91 %	57,45 %	55,72 %	54,02 %	52,43 %
Према зарадама	54,02 %	69,72 %	70,09 %	70,10 %	70,12 %	70,22 %

Рачунице показују да ни враћање «швајцарске формуле» за усклађивање пензија не би спречило њихово даље заостајање са зарадама, али би бар донекле ублажило њихов суноврат у односу на примања запослених. Једино спасоносно решење, очигледно, било би поновно «мерење» пензија само са платама, али и у Синдикату процењују да би то, у оваквој економској ситуацији, било нереално очекивање. Пошто би и усклађивање по пола са растом плата и са трошковима живота увећавало јаз између пензионера и запослених, Синдикат сматра да би и у тој варијанти требало задржати заштитну одредбу и пензије ванредним усклађивањем враћати до нивоа 60 одсто просечне нето зараде.

– Начин на који смо приступили изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању јесте оно што ми подразумевамо под добрим социјалним дијалогом. Свакодневно смо комуницирали с министром финансија. Уз то, независно од новонастале политичке ситуације, радна група не престаје са радом. Измене Пензијског закона морају да буду искристалисане до краја септембра да би се одмах након окончања избора нашле на дневном реду новоизабраног Парламента. Наш став је, такође, да се пронађе начин за враћање претходног начина усклађивања пензијских припадности, односно да се наново почне с применом «швајцарске формуле». Не треба много мудрости да

се закључи да је економска стабилност земље основ за њен бољитак, а самим тим и за другачији материјални положај пензионера. Осим тога, неспорно је да пензија ни у ком случају није социјална, већ искључиво економска категорија. И ми одиста не смемо да будемо непоштени према одређеним категоријама корисника пензије. Мислим да смо на добром путу, почели смо да уважавамо туђа мишљења. А ово је, свакако, први од многобројних састанака с тачно осмишљеном тематиком и са учешћем свих заинтересованих страна, које ћемо одржати зарад опште добробити свих нас – истакла је Снежана Лакичевић.

Татјана Кршић

НЕМА ИЗУЗЕТНИХ ПЕНЗИЈА, АЛИ ЈЕ СВЕ ВИШЕ – ИЗУЗЕТНИХ ПЕНЗИОНЕРА

Заслуге на разбројс

После спортиста, који примају од једне до три просечне плате, и културних делатника са 50.000 динара месечног додатка, најављује се и посебна накнада најзаслужнијим научницима у висини 1.000 евра

Иако националне пензије не постоје у пензијском систему Србије већ петнаест година, изузетни пензионери постају све бројнији: после спортиста, а затим и уметника, глумца и књижевника, у «воз» за доделу националних пензија намерни су да се ускоро уквцају и научни радници. Према речима **Ане Пешикан**, министра науке, у нашој земљи постоје научни радници који су својим радом толико допринели развоју различитих дисциплина да Србија треба да им узврати најмање тиме – да се побрине о њиховом стандарду када оду у пензију.

За разлику од других, сматра Пешикан, у науци људи и након пензије остају још радно активни, веома ефикасни и потребни. Зато би научницима

са изузетним доприносом требало редован пензијски чек допунити изузетним месечним додатком – у противвредности 1.000 евра.

Иако до исплате научничких националних пензија, бар по досадашњим искуствима са другим добитницима сличних новчаних признања, треба пуно тога

урадити (утврдити критеријуме, донети уредбу, основати комисију, кандидовати и одабрати најзаслужније), министар Пешикан најављује намеру да прве овакве исплате научницима стигну на кућне адресе до краја године. Уколико се ово догоди, шаренило у исплати националних

пензија (ма колико оне имале мало сличности са правим пензијама, не само тиме што се додељују мимо важећег пензијског закона) додатно ће се увећати.

Да подсетимо, међу нове «изузетне» први су се уквцали спортисти. Истина, управо због многих некадашњих шампиона који су дочекали дане на ивици беде, држава је одлучила да «доживотну пензију» треба да добију сви освајачи медаља на Олимпијским и Параолимпијским играма и шаховским олимпијадама, освајачи медаља на светским и европским шампионатима, први тренери... Одлучено је да они од тренутка када напуне 35 година па до краја живота добијају једну, две или три (зависно од врсте медаље и ранга такмичења на којима

Стари – тек изнад просека

Изузетне пензије, и то за «нарочите заслуге на пољу револуционарне, политичке, научне, културне, привредне и друштвене делатности људима чији материјални положај није решен на задовољавајући начин и њиховим породицама», у Србији су додељиване до 1992. године, а онда су укинуте у тадашњем пензијском систему. Од некадашњих «изузетних», ове припадљности у јануару примило је свега 379 пензионера.

Просечна вредност изузетних пензија сада је 23.622,65 динара.

су побеђивали) просечне нето зараде у Србији. И, како то бива, пребројавање заслужних изазвало је многе полемике – све до дилеме да ли је у реду да се, уз неспорно уважавање и захвалност, из буџета свих грађана по 50 или 60 хиљада динара месечно уплаћује и на рачуне изузетно ситуираних спортиста попут **Владе Дивца, Предрага Даниловића, Драгана Стојковића Пиксија...**

Како било, тренутно више од 400 негдашњих шампиона прима, макар и са кашњењем, ово новчано признање, вредности од око 34,5 хиљаде динара (децембарски просек нето плате) до троструко веће суме... а већ нова имена чекају «зелено светло» ове (или неке нове) владе за такво признање...

Упркос недоумицама са заслужним спортистима, Влада је пре годину и по (септембра 2006.) донела и Уредбу о додели посебних признања пензионисаним истакнутим уметницима: њима је, без обзира на меру изузетног доприноса и висину сопствених пензија, најављено по 50.000 динара сваког месеца и то – доживотно. После вишемесечног већања комисије, изабрано је 258 врхунских делатника у књижевности, музичкој, ви-

Ништа пре краја маја

Овогодишњи конкурс за пријављивање пензионисаних врхунских делатника у култури завршен је, а очекује се да би крајем маја могла да буду позната имена новоизабраних прималаца националне пензије.

Али, пред новом комисијом за одбир најзаслужнијих – коју чине Дринка Гојковић, Гојко Божовић, Јелена Кајго, Божидар Зечевић, Ивона Рајачић Барандовски, Весна Голубовић, Зоран Цвијановић, Бранка Радовић и Драган Срећков – стоји одговоран и ни мало лак посао. Досад је око 600 пријава културних делатника обрађено и заведено, у техничком смислу, док их на овакав «први корак» за придруживање «повлашћенима» чека још скоро 200. Финансијске могућности државе, међутим, такве су да ове године на националну пензију може да рачуна највише још тридесеторо врхунских уметника.

Сходно установљеној процедури, списак «одабраних» усваја Влада Републике Србије, па ће они морати да сачекају постизборни дневни ред неког новог кабинета.

зуелној, сценској уметности и кинематографији. И опет је било жучне реакције и због неких који су оглашени изузетнима, и због неких које је мимоишло то признање... Ипак, у децембру 2007. прве «уметничке националне пензије» отишле су у руке изабраних, а недавно је расписан нови конкурс за избор још 30-так пензионера који су дали врхунски допринос националној култури, за шта је конкурисало, према незваничним подацима,

барем десетоструко више умировљених културњака...

С обзиром да већина пензионера у Србији живи на ивици сиромаштва, а многи који су својим знањем или делом допринели развоју, успеху и угледу земље имају срамотно ниске пензије, могло би се очекивати да се ускоро још неке категорије пензионера препознају као «изузетни грађани»; ако им се посрећи да буду у ресору каквог агилног и упорног министра – ето шансе за ново разбројавање најстаријих,

можда и са неким новим моделом вагања заслуга... Отуд се списку могућих прималаца националних пензија не види крај.

Чини се да се овим, само привидно, не руши пензијски систем, како је својевремено изјавила **Марија Тодоровић**, бивши председник и члан Управног одбора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање запослених, али се, у суштини, ипак уводи «паралелни систем» за повлашћене категорије људи. Тодоровић је подсетила да се уредбе обично доносе ради спровођења закона, што у овим случајевима није испоштовано: јер, сматра она, за увођење националних пензија није постојао правни основ пошто немају никакву потпору у Закону о пензијском и инвалидском осигурању.

С обзиром на све гласније захтеве да се институт националних пензија, накнада, додатака или како се већ звале, озваничи и јединствено уреди законом који кроји судбину свих пензионера у овој земљи, лако се може догодити да се «врућ кромпир» заслужних нађе и у новом Парламенту Скупштине Србије када буде разматрао предложене измене и допуне Закона о пензијском и инвалидском осигурању.

Татјана Кршић

КОНФЕРЕНЦИЈА САВЕЗА ПЕНЗИОНЕРА ВОЈВОДИНЕ

Јединствена оцена о добром раду

Чланови Конференције Савеза пензионера Војводине усвојили су, на недавној седници, извештаје о раду и финансијском пословању у прошлој, као и програм рада и Финансијски план за ову годину, дајући пуну подршку досадашњем раду свих органа Савеза.

Овом скупу присуствовали су државни секретар у Министарству за рад и социјалну политику **Снежана Лакићевић Стојачић**, директор Покрајинског фонда ПИО **Славко Имрић** и потпредседник Савеза пензионера Србије **Ђуро Перић**.

Разговарало се, између осталог, и о односима између Савеза пензионера Војводине и Савеза пензионера Србије, уз оцену да је последњих месеци било појава непридржавања Споразума о удруживању у Савез пензионера Србије. О тим проблемима, речено је на седници, треба отворено разговарати и разрешити их у складу са статутима оба савеза, а у интересу свих пензионера Србије.

И. М.

ЦРНЕ БРОЈКЕ О БЕЗБЕДНОСТИ НА РАДУ У ГРАЂЕВИНАРСТВУ

СОС због немара газда

Тек свака десета фирма у Србији испунила законску обавезу о процени ризика на радним местима, инспектори пропустили пријављују, а судови – не кажњавају

Радник зрењанинског предузећа «Војводинапут» **Рафајло Вукас** погинуо је крајем прошле године у близини Клека, пошто је прикљештен између покретне траке и дробилице којом је руковао, **Симо Динчић** недавно је у Београду пао са скеле и преминуо... а грађевинска сезона тек почиње.

Ове године, некако у сенци решавања крупних државних и политичких питања, у јавности скоро без реакције промичу вести о погибији или тешким повредама запослених на својим радним местима – најчешће на градилиштима.

Грађевинарство је, по објављеним статистичким подацима Инспектората за рад Србије за прошлу годину, једна од најризичнијих делатности у Србији: од укупно 1.123 тешких повреда на раду, 225 су се десиле у грађевинарству, од 17 тешких повреда са смртним исходом, 11 их је у овој грани привреде, док се међу 28 погинулих на радном месту налази и девет грађевинских радника.

Трка за профитом

Црни скор наставља се и 2008. године: од почетка године више од десет радника изгубило је живот радећи свој посао – опет, већином на градилиштима. Узрок,

Душко Вуковић и Борис Иванов

углавном – неодговарајуће мере заштите на раду.

Наиме, послодавци у трци за што већим профитом занемарују своје обавезе из Закона о безбедности и здрављу на раду из 2005. године. Такође, упошљавајући велики број радника «на црно», елиминисали су и организован отпор радника против таквих пропуста, јер ангажовани трудбеници живе у сталном страху од губитка и таквог посла.

Председници Савеза самосталних синиката грађевинарства и индустрије грађевинског материјала (ИГМ) Србије и Војводине **Душко Вуковић** и **Борис Иванов**, на недавно одржаној конференцији за новинаре у Новом Саду, говорили су о тешком стању безбедности и здравља на раду у својој

делатности, али су представили и планове за побољшање услова рада за оне који «једу овај хлеб». Подсетили су да су послодавци, по поменутом закону, били у обавези да до почетка септембра 2007. године донесу акт о процени ризика на радним местима: морали су да на свим радним местима у оквиру своје бранше утврде шта је то штетно и шта је то опасно по здравље радника – наравно, и да, у складу са тим, примене мере да би се те опасности отклониле или бар што више смањиле.

Међутим, само десет одсто послодаваца у Србији и 13 посто у Војводини испоштовало је ову обавезу. Овакво алармантно стање захтева интервенцију Управе за безбедност на раду при Министарству рада и социјалне политике и Инспектората рада, кажу синдикални активисти. Признају и да су неки то добро одрадили, рецимо: «Лафарж» из Беочина, «Јапан Табако» из Сенте, произвођачи керамичког материјала из Кањиже ... али погубно је што огромна већина фирми то још није урадила.

– Безбедношћу на раду, тренутно, највише се баве

синдикати и запослени, сви остали некако су успорени – трими, иако се ово мора решавати на трипартитном основу, уз учешће послодаваца, државних инспекцијских органа и представника запослених. Управо ових дана на овај начин води се расправа ради доношења «Уредбе о безбедности и здрављу на привременим и покретним градилиштима». Међутим, морамо признати да ми у Србији и сада имамо проблем у примени закона и подзаконских аката, тако да ће синдикат кренути у кампању обиласка градилишта, уз тесну сарадњу са инспекторима рада, да би се поправило то стање. Трудимо се да образујемо људе из области безбедности на раду и рада на црно. Отворићемо и СОС телефон, да би нам радници пријављивали случајеве непоштовања прописа, а ми ћемо затим обавештавати инспекторе рада о томе – најављује Душко Вуковић.

Да се законски прописи о безбедности на раду слабо поштују потврђују и у Инспекторату рада.

– Проблем је што судије за прекршаје често изричу казне испод законског минимума, а цео поступак предуго траје. Све то доприноси неодговорности послодаваца. Казне су недовољно селективне и требало би да имају већи распон – изјавио је недавно **Радован Ристановић**, директор Инспектората за рад Министарства рада и социјалне политике.

Да подсетимо, казне за несавесне послодавце крећу се и до милион динара. А у Закону о безбедности и здрављу на раду предвиђено је 45 случајева када се могу изрећи казне. Међутим,

Узрок и премореност

Радници у грађевинарству су често приморани да раде и по више смена, некада и до поноћи. Закон предвиђа да се може радити 40 сати недељно, а дешава се да негде на грађевинама радници раде и двоструко дуже – по 300 до 320 сати месечно. И то без плаћања законског минимума од 26 одсто за сваки сат прековременог рада, а не плаћа им се ни оних 110 посто ако раде на државне празнике. Грански колективни уговор требало би да обухвати и ову материју мада је то већ регулисано и Законом о раду.

Најчешћи пропусти

По подацима Инспектората рада, на грађевинама се најчешће страда због: некоришћења заштитног шлема и опасача; рада на нео-безбеђеној висини и непрописно монтираним скеламa; непрописног рада са опремом за рад; неоспособљености радника; одступања од прописаног и утврђеног процеса рада...

прошле године само 14 одсто свих прекршајних пријава инспектора рада је процесуирано (синдикати у Војводини немају податак да је иједан послодавац кажњен због прекршаја безбедности на раду), што проблем пребацује и на терен правосуђа.

Одбори за безбедност

Борис Иванов тврди да на терену нема помака ни од става Министарства рада и социјалне политике да надлежни инспектор рада, ако током надзора утврди да послодавац није благовремено донео акт о процени ризика, треба решењем да одреди рок до када се то мора урадити. Пошто то раде појединци, Иванов сматра да су они под великим притиском «газда» приликом одређивања поменутог рока, зато предлаже да се оснују трочлани одбори за безбедност (један послодавац и два запослена), како би утицали да се ти акти најзад донесу у свим фирмама. То је и у интересу послодавца, пошто им чува имовину, а приликом смртних случајева они могу имати и кривичну одговорност.

Душко Вуковић каже да се интензивно преговара и са Унијом послодавца да би се у наредна два месеца потписао грански колективни уговор, а предвиђен је и посебан колективни уговор само за безбедност на раду у грађевини.

Мирослав Мектеровић

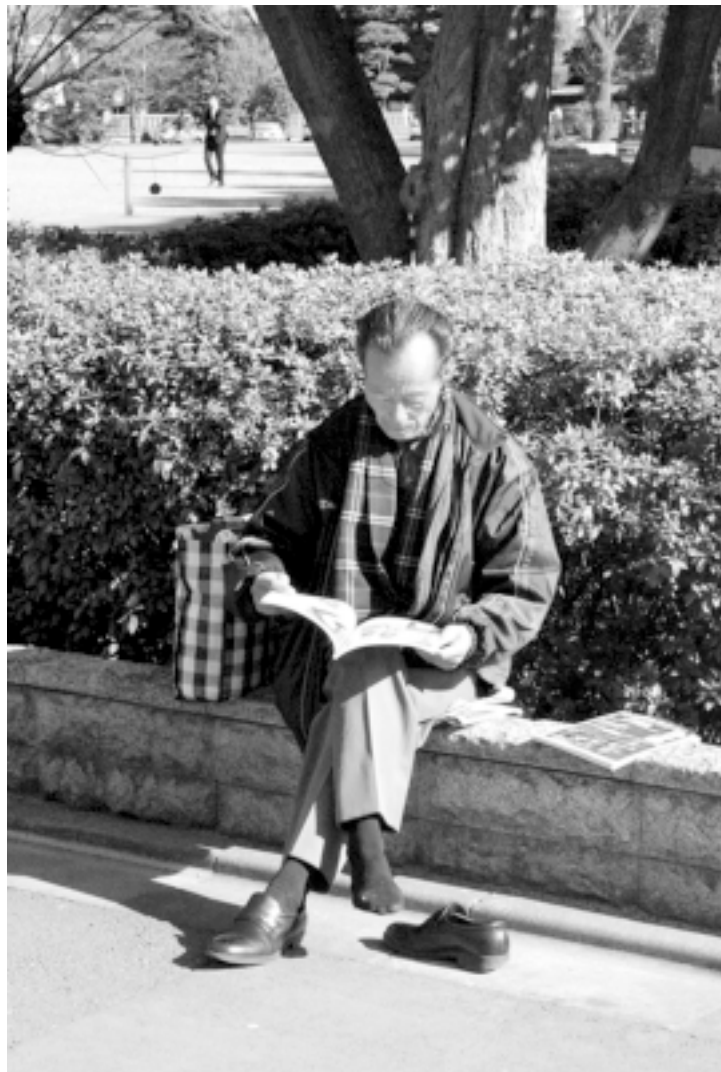
ИСПЛАТА ПОЛОВИНА ИНВАЛИДСКИХ ПЕНЗИЈА ПО СТАРОМ

Без страха од априла

Око 24,5 хиљада незапослених инвалида II и III категорије наставиће да прима досадашње припадности до остваривања права на «праву» пензију

Корисници половине инвалидске пензије (инвалиди рада II и III категорије по ранијим законским прописима који су остали без посла) не треба да страхују да ће од 9. априла остати без својих примања, како је то било одређено Законом о пензијско-инвалидском осигурању из 2003. године. Тада је, наиме, укинута могућност за пензионисање оних који нису стопроцентни инвалиди рада, а свим незапосленим инвалидима II и III категорије који су примаали привремене надокнаде – оне су преведене у половину инвалидске пензије. Привремена решења о половини инвалидске пензије тада су добили и сви они којима је престало својство осигураника због слова закона (укидање рада са преосталом радном способношћу и са скраћеним радним временом). Али, исплате ових пензија биле су орочене на пет година од ступања Закона на снагу – 9. априла 2003. године. Срећом по овакве кориснике, изменама Закона од 1. јануара 2006. године временска одредница од пет година је укинута, тако да ће се исплата ових накнада наставити без икаквих промена.

Иако сума која се исплаћује није велика – просечно је у децембру износила 6.711 динара – ипак је за многе незапослене инвалиде једино примање. Како засад ствари (законски) стоје, на овај невелик, али сигуран

приход моћи ће да рачунају до испуњавања услова за старосну пензију, или, уколико им се стање, евентуално, погорша и инвалидска комисија процени да су постали стопроцентни инвалиди – до стицања права на пуну инвалидску пензију.

Иначе, крајем прошле године око 24,5 хиљаде људи је примало ову накнаду, али то није коначан број. Само прошле године донето је око седам хиљада нових привремених решења за половину инвалидске пензије и то људима који имају преосталу радну способност, а као технолошки вишак или због других разлога ван њихове воље (стечај или гашење фирме) остали су без посла и престали да примају новчану накнаду Националне службе за запошљавање.

В. Анастасијевић.

Све их је више

На крају 2004. године било је 16,5 хиљада људи који су примаали половину инвалидске пензије, просека 5.134 динара. До децембра следеће године њихов број је порастао на 21.847, а просечна надокнада износила је 5.775 динара, док је последњег месеца 2006. године било 23.459 корисника половине инвалидске пензије који су примаали, у просеку, 6.188 динара.

СРЕДИНОМ АПРИЛА ОГЛАС ЗА ОПОРАВАК ПЕНЗИОНЕРА

Бод по бод, па бесплатно у бању

Чланство у пензионерској организацији није услов, а бодоваће се висина примања, дужина радног и пензионерског стажа, као и накнада за туђу помоћ и негу

Уједној од 25 српских бања ове године ће се по десет дана бесплатно опорављати око 13.000 старосних, инвалидских и породичних пензионера (око 12.000 хиљада из категорије запослених, 900 пензионисаних самосталаца и око 150 пољопривредника). У ове сврхе, Одлуком Управног одбора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање, издвојено је 232,32 милиона динара, што, иначе, чини 0,1 одсто укупно остварених прихода од доприноса. Новац ће, према броју корисника, бити «раздељен» филијалама Фонда ПИО.

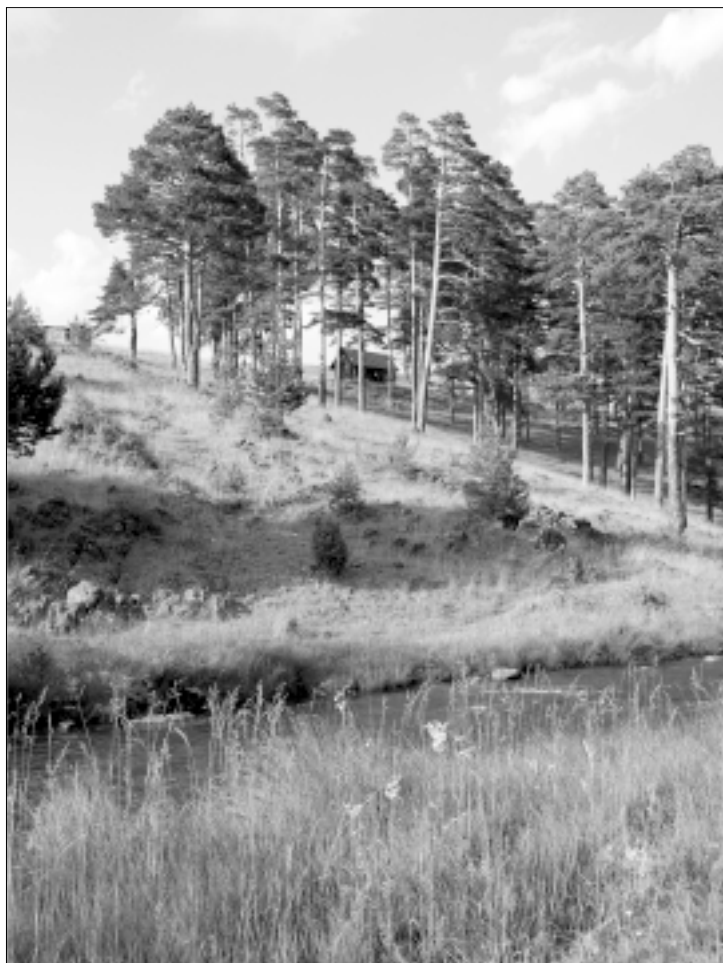
Према речима **Радомира Пејовића**, саветника директора Пензијског фонда, оглас за коришћење опоравка биће објављен средином априла и трајаће месец дана, а право да конкуришу за одлазак у један од рехабилитационих центара имаће сви они чије су пензије испод просечних, односно испод 16.160 динара. Услов да се одмарају и опорављају у нашим природним лечилиштима јесте и да у минуле три године нису користили бесплатан опоравак,

док пољопривредници морају да имају најмање деценију «пољопривредног стажа». При том, бесплатна рехабилитација у српским бањама укључује и лекарски преглед и терапију, као и трошкове превоза у висини цене аутобуске, односно возне карте другог разреда.

– Пензионери, заинтересовани да се одмарају у неком од српских лечилишта, пријављиваће се у општинским удружењима пензионера, а корисници с Космета испостави или филијали Републичког фонда у месту пребивалишта – каже Пејовић.

Уз пријаву треба да приложи и пензијски чек за фебруар или март 2008. године, фотокопију личне карте, медицинску документацију, писмену изјаву (на прописаном обрасцу) о другим личним примањима и о томе да ли су у претходне три године користили право на опоравак.

Пејовић, такође, истиче да чланство у пензионерској организацији није услов за коришћење поменутог права. Списак корисника предложиће комисија коју образује

Неки ће да уживају и у шетњама Златибором

директор филијале РФ ПИО, а он ће бити објављен на огласној табли општинске организације пензионера и испоставе, односно филијале Фонда.

На редослед на ранг листи, саопштава наш саговорник, пресудно ће утицати износ пензије («вуче» од 15 до 40 бодова), односно дужина стажа осигурања (један бод за сваку годину), време коришћења пензије (свака година «носи» један бод), док ће корисници права на туђу помоћ и негу добијати по 10 бодова. Под једнаким

условима, првенство ће имати старији суграђани.

Уколико неко не буде задовољан местом на ранг листи, моћи ће да уложи приговор најкасније за осам дана од дана када листа буде истакнута. Уколико се потврди да је био у праву, посебна комисија ће таквом пензионеру предложити одговарајућу бању, према медицинској документацији, водећи рачуна да то буде лечилиште које је најближе његовом месту становања.

Татјана Кршић

Списак лечилишта

На списку установа у којима пензионери могу да се опорављају на терет Пензијског фонда налазе се:

Институти «Нишка бања» Ниш и «Селтерс» Младеновац, специјалне болнице «Златибор», «Меркур» Врњачка Бања, «Сокобања», «Др Боривоје Гњатић» Стари Сланкамен, «Русанда» Меленци, «Озрен» Сокобања, «Бања Ковиљача», «Буковичка Бања» Аранђеловац, «Новопазарска Бања» Нови Пазар, «Рибарска Бања», «Агенс» Матарушка Бања, «Ивањица», «Гамзиград» Гамзиградска Бања, «Бујановац» Бујановачка бања, «Гејзер» Сијеринска бања, заводи «Златар» Нова Варош, «Врањска Бања», «Бања Кањижа» Кањижа и «Термал» Врдник, Дом здравља «Бања Јунаковић» Апатин, као и природна лечилишта «Бањица» у Сокобањи, «Пролом бања» и «Луковска бања» Куршумлија.

НАШ САГОВОРНИК: АКАДЕМИК ДРАГОСЛАВ МИХАИЛОВИЋ

Трагом Љубе шампиона

Тежак живот писца можда утиче на интересовање за јунаке који исто тако живе, али литература није ни преписивање ни препричавање стварности

Права америчка литерарна биографија – нижи чиновник, радник, аквизитер, продавац јаја, новинар, и оно што није амерички: логораш. А оно што је потврда да разговарамо са једним од најбољих савремених српских писаца: «Кад су цветале тикве», «Петријин венац», «Чизмаши», «Голи оток» и многа друга публицистичка и драмска дела.

Злобни пишу, а наивни верују да се у Српској академији наука ништа не ради. Пошто ми овај разговор водимо у Одељењу језика и књижевности, шта Ви и Ваше колеге радите у САНУ?

– У Академији понајвише раде научници, а ми писци имамо нека задужења у појединим одсецима, библиотеци или архиву, или у Институту за српски језик.

Неки критичари за Вашу прозу написаше да је то модерни реализам. Дакле, после класичног, или не знам каквог реализма, сада и савремени. А зар није боље лош или добар реализам?

– Па наравно да је боље! Ја уопште не волим израз «реализам» јер он мало подсећа на некакву, да тако кажем, политичку оцену. Преписујеш стварност, говориш о стварности, а то није то. Нити постоји литература која личи на стварност, нити постоји стварност која личи на литературу.

Слажем се, али ипак да питам: да ли је Ваш тежак живот и у младости и нешто касније бар делимично условио углавном тежак живот Ваших познатих јунака, Петрије, Љубе Шампиона и још неких?

– Искрено не могу то да знам зато што се литература

ствара негде у неким, да тако кажем, подземним сферама људске личности и није искључено да је мој тежак живот утицао на то да се интересујем, пре свега, за јунаке који имају такође тежак живот, али ја се никад нисам освртао на стварност на такав начин, односно никад нисам препричавао стварност. Напротив, ја сам се њома често инспирисао али је нисам описивао.

Десетак година после Вашег појављивања у литератури, 1967, добијате Октобарску награду града Београда за књигу «Фреде. лаку ноћ». Пошто сте тада политички «сумњиви» за режим, да ли да честитамо жирију на храбрости или Вама чија је добра проза победила лошу идеологију?

– Мислим да је жири заслужио све могуће честитке јер сам у то време, такорећи, био потпуно непознат, а ођедном био овенчан једном таквом наградом која ми је просто отворила сва врата у друштву. Ако хоћу да будем још прецизнији, највећу заслугу за то има покојни критичар **Драган Јеремић** који је са закашњењем ушао у тај жири и онда, на његовом претпоследњем састанку, предложио осталим члановима да се упознају са мојом књигом која је још била недовољно позната, а кад су је за следећи састанак прочитали – једногласно су донели одлуку да се та награда додели мени. То је и тада, а и дан-данас, велико чудо, јер ме нико није познавао.

Скоро свака Ваша књига, роман или збирка прича је награђена многобројним читалаштвом, добрим оценама критике и објективним наградама жирија. Колико је све то каква-

таква надокнада за силан труд, муке, непроспаване ноћи, размишљање и дилеме док сте та дела писали?

– Не можете рећи да нису надокнада, нити да писац нерадо добија награде, радујемо се сви. Ја сам се, рецимо, увек радовао свакој награди коју сам добијао. Али морам да додам да никад нисам патио ако нисам добио награду, а потајно сам је очекивао. Просто, то је једна лутрија у којој једанпут имаш, а други пут немаш среће.

Добили сте у своје време и јавну негативну «критику» лично од маршала за драму о Голом отоку «Кад су цветале тикве». Да ли је он ту драму уопште гледао?

– Није је уопште гледао, нити је ову књигу читао. Тада се у позоришту говорило и веровало да је забрану моје драме покренуо Киро Глигоров. Он и ја смо имали сусрет у стану једне глумице, иначе женине и моје пријатељице, и то после једне њене премијере. Ја сам тада одбио да Глигорову пружим руку за поздрав и зато је избио велики скандал. Кад су га питали шта се то десило, он се бранио да није интервенисао код маршала иако је напустио представу у паузи, и тако покушао

да забашури своју улогу у скидању поменуте драме са репертоара Југословенског драмског позоришта. Али, сви су схватили шта је у ствари било. Многи који су тада на неки начин учествовали или били сведоци ове забране нису живи, а они који јесу и данас верују да је све то он покренуо. Маршал збиља није био на представи, нити је читао било коју моју књигу, али ме је напао на једном збору у Зрењанину...

Трагање и откривање истине о Голом отоку узели су Вам добар део живота и времена које сте могли посветити писању прозе. То је, ипак, драгоцен историјска публицистика. Да ли је Ваша истина о Голом отоку стекла тзв. право грађанства код нас после пола века од тог злочина?

– Можда би се могло рећи да је та истина стекла право грађанства, али су наши људи равнодушни према томе и, што се обично увек дешава, Голи оток се оцењује преко политике. А кад оцењујеш преко политике онда је то нешто сасвим друго, јер Голооточани нису били људи који су били команданти сибирских логора или бар иследници, већ су то просто били необавештени људи који ништа о сибирским логорима нису ни знали. Колико се ја сећам, о сибирским логорима је код нас почело да се прича тек 1951. када сам ја био на Голом отоку. Ја мислим да смо ми на то откривање истине о Сибиру гледали као на неку подвалу, као да то није тачно. Тек много година касније се сазнало шта је стварно било, нарочито захваљујући Солжењицину и његовој књизи «Архипелаг Гулаг».

Бора Ољачић

СМЕХ НАШ НАСУШНИ – И ВЕНТИЛ И ЛЕК

Масажу изнутра, молим

Поред стручњака који уверавају да је смејање корисно за цео организам, а посебно као антистрес терапија, неки терапеути мисле да се њиме често прикривају неке друге, чак болне ствари

Смејемо се добром вицу, комедији, одређеној ситуацији у којој смо се нашли ми или неко други... Смејемо се гласно, незауостављиво, или се само смешкамо, искрено, од срца, или онако, «реда ради»... Углавном и не размишљамо зашто се уопште смејемо, како то да нам неки пут одређена ситуација, нечији гест или гестикулација, изазову напад смеха, а други пут нас оставе равнодушним...

Али, и наука се дохватила смеха: нарочито последњих година, многа су истраживања (зли језици би рекли доконих научника) урађена на тему смеха и углавном су доказивала да је смех добар, да је здраво смејати се, па чак и да је смех лек за многе болести. Ако не баш лек, а оно превентива свакако...

Јача и имуни систем

Зна се да је смех проузрокован многобројним сензацијама и мислима, а уједно активира и велики број различитих делова људског тела. Када се смејемо, то се чује и види, а веома често мало интензивније смејање покреће мишиће наших руку, ногу, трупа, дијафрагме. Смех, такође, подразумева и модификацију начина нашег дисања. Прилично компликована позадина једне

релативно једноставне људске реакције, зар не?

Смех, утврдили су још психолози, доводи и до лучења одређених хормона и неуротрансмитера који поспешују функционисање нашег организма; обезбеђује добру масажу свим унутрашњим органима, посебно

органима утробе, јер омогућава боље снабдевање крвљу и помаже цревима да се крећу правилно. Јача имуни систем, односно одбрамбене капацитете против инфекција.

Још један разлог да развучемо усне, покажемо беле зубе и испустимо кикот јесте – антистрес дејство смеха. Највећи број обољења данашњице попут дијабетеса, кардиоваскуларних сметњи, хипертензије, канцера,

да је смех, можда, у неку руку и прецењен у данашње време, каже за »Глас осигураника« **Предраг Трудић**, београдски психотерапеут:

– Готово ни од куда се оједном појавила толика опседнутост смехом. Јер, ако погледамо уназад, ни на великим уметничким делима, фрескама, нити на било који други начин, кроз историју смеху није придаван неки значај. Углавном се кроз неку муку и патњу долазило до сазнања или циљева. Немате ни једну слику Исуса Христа, на пример, на којој је он насмејан, чак није представљен ни као весела беба. Јер, смех је третиран као »работа нечастивог«. Основно питање је, по мени, који узроци доводе до смеха. Ми се, у овој грани психотерапије, више бавимо тиме зашто је дошло до смеха, на шта се и због чега смејемо. Анализом досетки и вицева, шала, на које се људи смеју, може се доћи до врло значајних сазнања о околностима у којима живе, на сличан начин као и код тумачења снова, само што је снове теже анализирати, симболи су компликованији, док је са шалама то много једноставније. Увек постоје разлози за шалу.

Национални рецепт

Тако смо и ми, као нација, годинама уназад, развили неки систем шала и хумора који одсликавају стање у друштву, а на неки начин су нам и помогли да прођемо кроз све то, подсећа наш саговорник:

– Смех често може да буде и »прекривач« за потпуно супротне ствари, врло непријатне, чак болне, а да особа тога мање-више

Ведро расположење се учи

Професор Суели Дамаргиан са Универзитета у Сао Паулу уверен је да ведро расположење може да се научи као читање или писање. При том, професор упозорава да се рачуна само прави осмех, а не подсмех.

– Уколико неко сматра да ће моћи да се смеје тек када свет постане праведан, онда ће заувек остати намргођен. Уосталом, свет је пун неправди, а ведри људи уживају у својим друштвеним контактима и поред бројних обавеза и заузетости – сматра професор Дамаргиан.

депресивности или несанице на неки начин је повезан са стресом.

Смех је један од најприроднијих и најекономичнијих антистрес терапеутских програма који је уједно и најлакши за практиковање. Релаксира мишиће, проширује крвне судове и боље снабдева крвљу екстремитете, смањује ниво стресних хормона, епинефрина и кортизола, и ниво шећера у крви. Последица смеха је и лучење ендорфина у телу који представља природно средство против бола.

Психотерапеути, поготово они наклоњени Фројдовој теорији, сматрају, међутим,

Клубови смеха

Светски покрет за промовисање смеха покренут је 1995, када је основан и први Клуб смеха, на иницијативу индијског лекара из Бомбаја, др Мадан Катарије. Он и његови истомишљеници су се окупљали, причали вицевице и смејали се, а када су «потрошили» залиху вицева, др Катарија је одлучио да осмисли технике којима ће изазивати смех. Речено – учињено. Установио је систем са вежбама дисања узете из Јоге, вежбама истезања и техникама за стимулисање смеха. Овај систем је постао веома популаран и данас у свету постоји око 55.000 клубова смеха у 55 земаља (један ради и у Београду) чији се чланови састају искључиво да би се смејали ради унапређења сопственог здравља.

Многе болнице, домови за старе и људе са посебним потребама, рехабилитациони и антистрес центри користе смех као корисно помоћно терапеутско средство.

није ни свесна. Јер, смех је социјално прихватљив, то је оно што околина сматра »нормалним«, тако да и особа своја права осећања камуфлира и изражава их на начин који друштво прихвата – смехом – каже психотерапеут Трудић.

Када све саберемо и одуземо, најбоље је не бавити се анализама зашто то чинимо, већ се треба смејати кад год нам се укаже прилика, од срца, из гласа. Јер, сигурно знамо и сами да се, кад се добро исмејемо, осећамо боље и ведрије. А то је и најважније.

Весна Анастасијевић

Мало без партиципације

Од како су лица с припадностима испод 11.760 динара (или и они и чланови њихових породица ако им приход понаособ не прелази 8.000) ослобођени плаћања партиципације за здравствене услуге, у Србији је до 10. марта 2.200 грађана узело потврде Завода за здравствено осигурање да би остварило право на ову олакшицу.

С том потврдом грађани су поштеђени партиципације за: лекарске прегледе, лабораторијске анализе, болничке дане, рехабилитацију, снимања на магнетној резонанци, ултра звуку и скенеру. Засад, једино, нису ослобођени партиципације за лекове, а процена је да је управо то главни разлог слабом одзиву грађана слабијег материјалног стања за коришћење ове погодности.

Легитимације и «деци без адресе»

Малим скитницама из прихватишта ускоро ће се, осим смештаја и исхране, обезбеђивати и здравствена заштита и то у сарадњи са територијално најближим домовима здравља или заводима за заштиту здравља.

Према упутству Републичког завода за здравствено осигурање, ова деца ће убудуће добијати здравствене легитимације које досад, углавном, нису имала, и то преко центара за социјални рад, који ће здравствене књижице прослеђивати прихватиштима у којима су она смештена.

Ова деца, препознатљива по просјачењу и скитњи, здравствену легитимацију добијаће без обзира на то да ли имају потпуне податке (матични број, име родитеља, адресу становања...) које, иначе, најчешће немају.

Т. К.

Лекари у Великом Мајдану

Пет лекара из Београда, Тузле и Љубовије, са групом од десет студената Медицинског факултета, боравило је у Здравственој станици рудника «Велики Мајдан» код Љубовије у превентивној акцији прегледа сељана Селенца, Великог Мајдана и Црнче. Иначе, ову акцију, коју је иницирало Министарство здравља, једнодушно је подржао вршачки «Хемофарм», а како се она спроводи на сеоском подручју, удаљеним и беспутним насељима, и пацијенти су је са одушевљењем прихватили.

Међу студентима смо запазили и **Вељка Петровића**, Азбуковчанина, иначе студента четврте године Медицинског факултета у Београду, чији су родитељи лекари Дома здравља у Љубовији:

– Овакву акцију ћемо организовати у још 18 села у Србији – каже Петровић.

Др **Драган Петровић**, специјалиста медицине рада, сматра да ова акција Министарства здравља има велики значај:

– И даље је мало нас лекара, а општина Љубовија има око 17.000 становника који углавном живе у брдским селима до којих је тешко стићи, а нисмо обезбедили ни довољан број теренских возила. Наше амбуланте и здравствене станице су удаљене и недовољно опремљене, па свака помоћ како Дому здравља у Љубовији, тако и сељанима је добродошла.

М. Неговановић

Ценовник за цивиле

Војна болница у Нишу понудила је цивилним пацијентима своје комерцијалне здравствене услуге. У болници, која постоји 120 година, за цивиле неће бити листе чекања, а за њих су резервисани понедељак и среда од 15 до 19 часова.

У Војној болници «обичан» преглед кошта 800 динара, за лабораторијске анализе плаћа се од 1.200 до 1.500 динара, док је напреднија дијагностика скупља – снимање скенером је, на пример, од три до пет хиљада динара. Цене операција зависе од сложености захвата: операција слепог црева тако кошта десет хиљада динара, док би за лапароскопску операцију жучне кесе требало издвојити 39.500 динара.

М. Илић

КОНЗЕРВАТИВНА ВЛАДА У АТИНИ УСПЕЛА ДА ПРОГУРА РЕФОРМУ

Ипак нове пензије за Грке

Нису помогла ни три генерална штрајка, нити то што се 70 одсто становника противи променама

Проблематична и на моменте трауматична, реформа пензијског система у Грчкој је ипак изгурана. У среду, 19. марта, уз 24-сатни генерални штрајк, трећи истим поводом, састао се парламент у Атини и са минималном већином од 151 гласа «за» и само 13 против, један од кључних пројеката конзервативне владе премијера **Косте Караманлиса** постао је закон.

Грчки парламент има 300 места, а један од најконтроверзнијих закона у новијој историји земље изгласан је са већином од само једног гласа (владина већина има само 152 посланика). Главна опозициона странка, социјалистички Пасок, напустила је седницу, у знак солидарности са милионима Грка који су тог дана напустили своја радна места протестујући против промена које, како сматрају, иду на њихову штету, које поштравају услове за пензионисање и предвиђају продужење радног века на 65 година за мушкарце и 60 за жене.

Притисак из Брисела

О овој реформи је на овим страницама писано у више наврата, као о једном од најодлучнијих засецања у осетљиво социјално ткиво свугде на свету, па и у Европској унији, најугроженијег друштвеног слоја, оних који завршавају радни век и, уместо да остатак живота проведу у заслуженом одмору и релативном благостању, углавном наилазе на многе проблеме, укључујући и оне најегзистенцијалније.

Реформи у Грчкој, која је, по оцени и владе и многих експерата, била неопходна јер би систем, онакав какав је био, довео до финансијског колапса, противило се око 70 одсто становништва, колико је подржало и генерални штрајк у којем је само у Атини, у протестној поворци,

било око сто хиљада људи. Тога дана своја радна места напустили су и лекари у болницама, запослени у хотелима, на бензинским пумпама, железницама, стао је и метро у престоници, нису радиле ни банке ни судови. Штрајковали су и контролори летења, лучки радници...

Грчки случај је и редак пример када политичари настоје да сагледају даље и да не иду бирачима – и народу уопште – «низ длаку». Реформа пензијског система била је једно од главних обећања којим је Караманлис остварио тесну изборну победу прошлог септембра и није прошло много док ово није испунио.

Грчка је у овом погледу на тешким искушењима која, када је реч о већини земаља ЕУ, нису ништа ново. Промењена демографија и привилегије из прошлих времена довели су дотле да је сервисирање стечених пензијских права постало претежак терет за државну касу. Уз то, Грчка је имала мноштво, више од стотину, пензијских фондова, од којих је већина имала проблематичне билансе.

По новом систему, уместо 130 пензијских фондова, у земљи ће бити

само 13. Поред продужења радног века на године које су другде (па и код нас) – уобичајене, нови закон доноси и подстицаје онима који остану запослени и када им дође време за пензионисање. Они би за сваку годину добровољно продужавања свог радног века добијали за по три одсто већа примања.

Грчка је, сем тога, била изложена и притиску из Брисела да реорганизује свој пензијски систем, премда предложена решења нису наишла на одобравање Европске централне банке која је оценила да нови закон нарушава самосталност централне Банке Грчке, тиме што је обавезује да у следећих 15 година државном пензијском фонду доприноси са по 23 милиона евра сваке године.

Ова неочекивана подршка је обрадовала синдикате, али Караманлис не намерава да попусти, свестан, између осталог, и тога да опозиција није у стању да у парламенту сакупи 180 посланика колико је неопходно да би се расписао национални референдум о пензијском систему, чији резултат не би било тешко предвидети.

Пуне пензије до 10. априла

Пример Грчке је поуздан индикатор да ни у ЕУ у целини ова област није успела да савлада проблеме нагомилане из минулих времена, када су неке привилегије запослених биле политички популарне («држава благодостања»), али и економски подношљиве.

Европски барометар

Два тренда од тада – први је онај демографски, који подразумева да је све мање радно активних, а све више старијих грађана, пензионера, а други је изнудица глобализације да се подигне продуктивност и скрешу производни трошкови – ово питање су заострили.

«Пензиони барометар», извештај који је АОН консалтинг, једна од водећих консултантских кућа у Британији за ову област, објавила крајем прошле године о стању пензијских фондова у ЕУ, није нимало охрабрујући. По њему, чак 55 одсто оних у добу између 55 и 64 године нису радно активни, што значи да не доприносе економији, док на другој страни притискају фондове угрожавајући саму њихову одрживост.

Позитиван тренд, по овом барометру, јесте околност да се свугде заостравају услови за пензионисање. Помаци су, истина, скромни: током 2006, просек година у којима се одлазило у пензију у ЕУ је са 60,5 подигнут на 61. То је, на пример, просечно доба када се одлази у пензију у Данској. У Великој Британији то је 62,6, у Шведској 63,7, а у Ирској 64,7. година. У овим земљама пензијски фондови су стабилнији у поређењу са земљама у којима се у пензију одлази са мање година, као, примерице, у Француској (58,8) или Италији (59,8).

Повећан је, опет скромно, и постотак учешћа запослених у приватним пензијским фондовима, са 40,2 на 41,9 одсто.

Све у свему, по овом извештају највише оцене за своју пензиону регулативу добили су Данска, Шведска и Белгија. На дну табеле је Италија.

Милан Бекин

Званичници Пензијског фонда Републике Српске потврдили су да ће пензионерима мартовске пензије бити исплаћене по коефицијенту «један» – односно први пут у пуним изнонима који су им утврђени пензијским решењима, и то – до 10. априла.

У Фонду ПИО још нема довољно средстава за исплату пуних пензија, па ће (мањи) део недостајућег новца

обезбедити Влада из буџета. Али, из Пореске управе РС најавили су да ће ове године «агресивније приступити прикупљању средстава за Фонд пензијско-инвалидског осигурања» да би остварили план наплате доприноса: порески инспектори ће, како је речено, посебну пажњу обратити на послодавце који приликом обрачуна и исплате личних примања приказују

минималну основицу за обрачун доприноса.

Иначе, порески инспектори су прошле године посебно радили на откривању послодаваца који су радницима исплаћивали целе или део плата у готовини, без обрачуна и уплате прописаних дажбина, а при том су поднели и 16 кривичних пријава против одговорних лица.

Рад без предаха

У аустријским предузећима радници готово немају предаха у току радног времена, пре свега у малим фирмама, где скоро половина запослених сведочи да нису предвиђене готово никакве паузе за одмор.

Анкета института Ифас, спроведена међу запосленима, показала је да за око 15 одсто анкетираних у предузећу није ни предвиђена пауза, а у малим предузећима са до четворо запослених исту ситуацију потврђује чак половина или 48 одсто радника. Према анкети, у само половини предузећа, односно у 52 одсто, паузе су уобичајене, док се у 36 процената предузећа толеришу повремене кратке паузе за кафу.

Осам од 10 запослених у оним предузећима у којима је дозвољена пауза заиста је и користе за предаха, док 20 процената користи паузу само спорадично или је уопште не користи.

Због тога је Синдикат запослених у приватном сектору почео акцију којом жели да скрене пажњу на значај паузе у раду, пре свега за оне који радно време проводе

испред монитора. Редовне радне паузе представљају класичну «добитну» ситуацију и за послодавце и за раднике, навео је Синдикат, док стручњаци оцењују да оне «делују позитивно на психичко и физичко здравље, а такође повећавају продуктивност и креативност; мотивација запослених се повећава и учесталост грешака опада».

Због радног притиска у предузећима, који је све већи, паузе су, како се истиче, све важније.

Описменио се у 101. години

Како је недавно објавила бразилска штампа, а пренео један београдски лист, Бразилац стар 101 годину научио је да чита и пише и ускоро ће добити потврду да је писмен.

Времешни **Себастијао Оливериа** протеклих месеци свакодневно је прелазио

око километар до школе у бразилском граду Ампере, где је похађао часове на којима је учио да чита и пише.

После успешног завршетка курса за описмењавање, овај стогодишњак сада размишља да упише основну школу.

М. И.

Пловидба Дрином

БЕОГРАД

Душа иште излетиште

Пројекцијом култног филма «Продавачица љубичица» у сали Југословенске кинотеке, а затим заједничким ручком, чланови Планинарског удружења «Излетник» из Београда обележили су почетак 35 година постојања и богате активности готово 500 чланова, међу којима преовлађују пензионери. Иначе, «Излетник» је основан 1974. године.

Први председник Дртштва био је новинар **Југослав Михајловић**.

Председник **Радмила Каталина-Кети**, која је већ три деценије на челу Удружења, истиче да се, доследно традицији, осмишљено организују упознавања са мало познатим лепотама Србије, уз рекреативно планинарење. На програму су тако Палић са Лудошким језером, Златибор и Тара, Ртањ, Ђердап, дворци Војводине, Шарганска осмица, фото-сафари у Горњем Подунављу, у ловишту «Козара»... Од вишедневних излета, пажњу плене Југоисточна и Јужна Србија које нуде Ђавољу варош, Пролом бању, Куршумлију, Врање, Врањску бању, Власинско језеро, кањон реке Јерме и Пирот, са манастирима Прохор Пчињски, Темска, Поганово и Суково.

В. Стефановић

ПРИБОЈ

Поново народна кухиња

После краћег прекида, Народна кухиња у Прибоју поново је отворена. У њој се сваког дана припрема 250 топлих obroka. Многим корисницима ово је, практично, једини оброк у току дана. Иначе, за поновно отварање Народне кухиње умногоме је заслужна донације из Немачке, али и локална самоуправа и Црвени крст из Прибоја.

Б. М.

ЂУПРИЈА

Обезбеђен кромпир

Општинска организација пензионера из Ђуприје за своје чланове обезбедила је кромпир по цени од 20 динара за килограм, а плаћање је приликом преузимања.

С. Д.

НИШ

Брак као светиња

У Градској општини Медијана у Нишу, на свечаности приређеној за најстарије нишке брачне парове, на окупу се нашло више десетина парова који су у заједничком животу дуже од 50 година. Најстарији међу њима били су **Живана** и **Бошко Бранковић**, обоје зашли у десету деценију живота, са брачним стажом од чак 75 година. Венчали су се далеке 1933. године, уз скромну свадбу на којој им је свирао гајдаш. Изродили су две ћерке и једног сина, који су им подарили седморо унучади, 14 праунучади и четворо чукунука!

– У наше време све је било другачије, више поштовања, толеранције, здравих односа у породици и фамилији. Имала сам две јетрве које су ми биле као сестре – казује бака Живана, која је са својим Бошком дружење у Медијани започела, као и већина осталих парова – плесом.

Домаћини из општине Медијана најстарије брачне парове даривали су лепим наградама, а неколико је добило и вишедневни бесплатни боравак у бањама у Србији.

М. Илић

ВРАЊЕ

Помоћ члановима

Удружење пензионера «Независност» у Врању броји више од пет стотина корисника, а главна активност је – помоћ члановима. Обезбеђени су огрев и намирнице по најповољнијим ценама. Ипак, мисли се и на друге потребе, па се организују екскурзије до Врањске, Пролом и Врњачке Бање. Договорено је и братимљење са организацијом из Кучева које ће бити обављено у манастиру Прохор Пчињски. Сви функционишу као велика, сложна породица, мада им мало помоћи са стране, нарочито по питању финансија, не би било наодмет, како каже **Стојан Томић**, члан Извршног одбора, а слажу се и председник Скупштине Удружења **Предраг Стојановић**, секретар **Славко Михајловић** и **Радомир Стевановић**, потпредседник. Сви су, такође, сложни да се лист «Глас осигураника» радо чита међу њиховим чланством, а волели би да у њему читају и више о свом крају.

Р. Станојковић

ШАБАЦ

Секције инвалида рада

Општинска организација инвалида рада Шабац основала је три нове секције: музичку, литерарну и ликовну – с основним циљем да се чланови искажу у активностима за које имају дара и смисла. Иницијатива је потекла од самих чланова, па је и одзив јако добар. У одбор музичке секције изабрани су **Цветин Гајић**, **Ђорђе Станковић**, **Илија Товаровић** и **Љиљана Бурсаћ**, а секција ће имати хор, оркестар, соло певање и групу «Преље». У одбору литерарне секције су **Драгана Радивојков**, **Вера Стошић** и **Вера Вукадиновић**, а чланови су инвалиди рада који се баве читањем, писањем, рецитовањем. Ликовна секција за сада има само једног члана, **Маринка Петровића**, а у плану је и оснивање спортско-рекреативне секције.

Б. Радивојевић

ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ

Креће музејски воз

Музејски воз «Романтика», којим је у досадашњих једанаест сезона путовало неколико десетина хиљада путника, а само лане више од 6.700, међу којима је било и много пензионера, са правом на повлашћену цену – ове године креће 12. априла за Сремске Карловце. Цена повратне карте за пензионере је 467 динара у I разреду, ако је парна вуча, односно 311 динара ако је у питању дизелка. У II и III разреду возна карта за пензионере је 333, односно 222 динара.

Иначе, сезона «Романтике» трајаће до 1. новембра. Поред одредишта на којима музејски воз саобраћа већ више година, као што су Сремски Карловци, Вршац, Бела Црква, Смедерево и Палић, велико интересовање путника побудиле су новоуведене туре 2007. – за Јагодину и Деспотовац.

Завршетак лањске успешне сезоне музејског воза обележен је бесплатном, хуманитарном возњом до Сремских Карловаца 200 малишана из Центра за заштиту одојчади, деце и омладине, полазника Основне школе за заштиту вида «Драган Ковачевић» и чланова Друштва за помоћ особама ометеним у развоју Стари град, као и 200 малишана породица са Космета.

В. Стефановић

ДОЉЕВАЦ

«Здравље» у новим просторијама

Чланови Удружења за заштиту инвалида «Здравље» у Дољевцу код Ниша уселили су се у нове просторије, у центру тог општинског места. У присуству 50-так чланова и гостију, свечану врпцу пресекала је **Видосава Ђорђевић**, са 84 године најстарија чланица Удружења.

– Наш Клуб је сада место окупљања и дружења инвалида, размене искустава и информација од значаја за чланство, а планирамо и друге активности – каже председник Удружења «Здравље» **Иван Стојковић**. – Просторије смо обезбедили и уредили готово искључиво сами и доказали да и то можемо да урадимо.

Свечаности је присуствовала и вршилац дужности директора Дома за стара и одрасла инвалидна лица у Дољевцу **Лидија Љутица**, која је казала да ће њена установа бити партнер Удружења.

Удружење «Здравље», основано фебруара 2006, има 150 чланова из Дољевца и околних села.

М. Илић

ПИРОТ

Године нису препрека

У пиротском Клубу пензионера често је весело. Сваки повод је добар за окупљање и дружење уз песму и игру, а године свакако нису препрека добром расположењу и забави. Ипак, не заборављају се ни болесни чланови организације. Њих руководство и пензионери обилазе по кућама, трудећи се да им у посету никад не оду празних руку.

С. Панакијевски

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

На потезу донатори

После годину дана паузе, у Смедеревској Паланци поново је почела да ради народна кухиња за 120 сиромашних становника из града на Јасеници. За народну кухињу задужен је Црвени крст из Смедеревске Паланке, чији секретар **Снежана Жарковић** за «Глас осигураника» каже:

– За услуге народне кухиње, и за тај једини оброк у току дана, пријављено је око 200 корисника. Међутим, ми тренутно имамо финансијска средства за припремање obroка за 120 најсиромашнијих становника Смедеревске Паланке. За поновно покретање рада народне кухиње обезбедили смо 1.200.000 динара из буџета општине, од Владе Републике Србије и Црвеног крста Норвешке.

Иначе, у Црвеном крсту очекују помоћ од многих приватника и донатора из Смедеревске Паланке, највише у намирницама, да би могли да се припремају и obroци за преосталих осамдесет најугроженијих становника.

Сл. Костантиновић

ЂУПРИЈА

Забава за оболеле од мултипле склерозе

Општинска организација оболелих од мултипле склерозе из Ђуприје организовала је забаву којој су, поред чланова, присуствовали и гости из Параћина, Јагодине, Новог Сада, Панчева, Ваљева, Крагујевца, Београда, Горњег Милановца, Новог Кнежевца, Ниша, Зајечара, Књажевца, Бора, као и три лекара – специјалиста за ову врсту обољења из Горње Трпче. Дружења, песме и игре било је на претек, а средства за забаву болесних од ове тешке болести обезбедила је Општинска организација из донација.

С. Димитријевић

ПЛЕМЕНИТИ ГЕСТ ПЕНЗИОНЕРА ИЗ СМЕДЕРЕВСКЕ ПАЛАНКЕ

Кућа за старицу са Баније

Милорад Масловарић окупио донаторе и руководио довршењем новог дома Драгице Вујаклије

Милорад Масловарић, пензионер из Смедеревске Паланке, привео је крају још једну хуману мисију. После вишемесечне акције и много труда, довршена је кућа у коју се уселила **Драгица Вујаклија**, избеглица са Баније. Ова старица избегла је код родбине у град на Јасеници заједно са мужем и заовом. Живели су тешко и под туђим кровом. Њен супруг продао је трактор којим су превалили дуг пут од Баније до Шумадије и тим новцем купио дотрајалу стару кућу. С нешто преосталог новца почео је да зида нову, али се у међувремену разболео и умро.

Драгица Вујаклија и њена заова Драгица Љиљак наставиле су да живе у старој кући која је прокишњавала, па

Драгица Вујаклија и Милорад Масловарић

су комшије купиле цераду и пребациле је преко трошног крова. За тежак живот ових старица заинтересовала се локална телевизија. Прилог емитован у њеном програму дирнуо је до суза пензионера Милорада Масловарића,

па је одлучио да покрене хуманитарну акцију.

– Одзив мојих суграђана је био изненађујуће велики – прича нам Масловарић. – Давао је шта је ко имао: од новчаних прилога до грађевинског материјала.

Нова кућа Драгице Вујаклије

Обезбедио сам мајсторе и дао се заједно с њима на посао. Кућа је за релативно кратко време стављена под кров, а потом се пришло малтерисању и постављању прозора и врата. Моја супруга је доносила храну за старице и мајсторе. На сличан начин су помагали и други.

Драгица Љиљак није дочекала да се усели у нову кућу. Умрла је и сахрањена крај свог брата у Смедеревској Паланци, далеко од родног краја.

– Жао ми је што овај тренутак нису дочекали мој муж и моја заова – са сузама у очима говори Драгица Вујаклија. – Судбина је тако хтела и ту се ништа не може. Ја ћу бити до гроба захвална господину Милораду Масловарићу и људима које је он окупио да помогну довршетак ове кућице. Да њега није било, да није било људи добре воље, не знам где бих данас становала.

Усељење Драгице Вујаклије огласили су трубачи. Довео их је Милорад Масловарић да увеличају чин предаје кључева старици са Баније. На прочељу куће је метална плоча са именом човека који је анимирао донаторе и руководио довршењем новог дома Драгице Вујаклије.

Драгољуб Јанојлић

ПЕНЗИОНЕР ИЗ ЉУБОВИЈЕ, ЗАЉУБЉЕНИК У ПРИРОДУ

Шетње најбољи лек

Радојко Драмићанин већ три деценије пешачи по десетак километара дневно без обзира на временске прилике

Полицајац у пензији, родом из Куршумлије, **Радојко Драмићанин** у Љубовију је дошао 1956. године, заволео Азбуковицу и остао у том крају и после пензионисања. Вредан, радан и поштен као полицајац, био је врло цењен на послу, али природа је одувек била његова велика љубав. А у азбуковичком крају она је прелепа и заиста има много места на која треба отићи.

– Више сам на пропланцима Азбуковице него у кући, – прича витални и крепки Радојко. – Препешачим дневно и по десет километара. Без обзира на то да ли је време лепо или је мраз, спарина, киша, стално сам у покрету. За три деценије превалио сам више од десет хиљада километара. Лекару ретко идем. Боравак у природи ми изузетно прија,

а много је бољи од лекова и, наравно, кориснији. Имао сам раније висок крвни притисак, али свакодневне шетње и кретање су ме «излечили» тако да здравствених проблема немам.

Да шетње по шумама и пропланцима нису, у овом крају, увек сасвим наивне, сведочи и један Радојков доживљај:

– Још је била зима, фебруар месец, спуштао сам

се из засеока Јавор у пољане, да пређем Бабибски мост на Љубовију, кад према мени иде крдо дивљих свиња – бар двадесетак њих и, што је најопасније, међу њима два вепра. Помислио сам – готово је, растргнуће ме, али оне само пројурише поред мене, слеђеног од страха. Претпостављам да су у потрази за храном стигле и до предграђа Љубовије, јер су у засеоцима куће напуштене, нико ту више не живи, па нема ни за животиње хране и оне су кренуле да је траже.

Ипак, ни овакви доживљаји не спречавају Радојка да настави са својим свакодневним, километарским шетњама. Увек изнова обилази околину и зна кад се и најмања травка у крају промени.

Ђ. Миловановић

ПРИЧАЛА МИ МОЈА БАКА

Зна народ за јадац

Нису нам се очи и уши одмориле ни од претходних, а ево нових избора: меркају се партије колико је која јака, ко ће с ким, а ко против кога – а углавном су сви за себе, а мало ко за гласаче

Ево нама, чедо моје, опет избора! Нису нам се очи и уши одмориле ни од претходних, нису странке положиле рачуне оној комисији ни колико су потрошиле пара ни колико им је ко дао, а већ скупљају новце како би до 11. маја убедили бираче да баш они треба да владају. Меркају се партије колико је која јака, ко ће с ким, а ко против кога. И углавном су сви за себе, а мало ко за народ.

Али нису само наши такви, љуби те баба. Свугде политичари наводе на свој

млин, а и народ већ, ваљда, свугде зна за јадац.

Читала сам у једним новинама како људи у многим државама кандидују на изборима разне животиње. А у историји је било да је онај **Калигула** из Старог Рима прогласио свог коња за сенатора, желећи да понизи остале сенаторе. Е, сад, то што је он био луд, не значи да је и онај народ што предлаже за важне градске и државне положаје дивљег вепра, носорога, шимпанзу или козу, стварно луд. Није луд, дете моје, али му досадило да га праве лудим.

Кад је ономад у Америци победио онај **Никсон**, један од кандидата био је дивљи вепар под именом Пегаз Бесмртни; Бразилци су једном за градско веће канديدовали омиљеног становника зоолошког врта, носорога Какарека, као знак протеста против корупције. Мада носорогу није било дозвољено да буде кандидат, његово име и сад означава поспрдно давање гласова не само животињама, него и људима. Да је онај **Шећероски**, познат као «четке и метле», на оним председничким изборима добио многе гласове, то би се могло назвати «какареко гласање»!

Ти Бразилци су баш пуни идеја! Једне године су за градоначелника Рио де Жанеира канديدовали шимпанзу Тиаоа. Са слоганом «Гласајте за мајмуна», овај несташко пласирао се чак на треће место!

Да би задржали поверење својих бирача, многи градоначелници труде се да оправдају поверење становника који су их изабрали, и да паре које народ даје за порез паметно троше. Тако су власти у сицилијанском градићу Каstellбуоно одлучиле да уклоне са улица камионе за одвожење смећа, а да тај одговорни посао обављају магарци. Градоначелник је образложио да магарци мање коштају, а и да немају издувне гасове као камиони.

И у главном граду Мексика боре се за чистији ваздух. Сваког првог понедељка у месецу сви државни службеници мораће на посао да долазе бициклом. Изузетак су возила градске чистоће и

хитне помоћи. Кажу да многи, под старе дане, почињу да уче окретање педала.

Видиш, љуби те баба, да власти на различите начине могу да брину о интересима својих грађана. Али, да ти се вратим из ове шетње по белом свету у наше крајеве. Последњих година прочула се по паметном развоју једна мала општина – Инђија. Чак је њен градоначелник, **Горан Јешић**, ових дана добио награду «Фајненшл тајмса» пошто је ова општина међу 25 најбољих европских места за страна улагања.

Знам ја да је то важно, да долазе странци и инвестирају, да буде послата за народ. Али, љуби те баба, кад сам чула како је обезбедио стипендије за добре студенте, срце ми је порасло. Имаду они тај Фонд за стипендирање у коме је било пара за 50 студената – по 12.000 динара за десет месеци. Али кад су се пријавили, њих 98 испуњавало је услове. Како да остави ову вредну младеж без стипендија, мислио је млади Јешић, и смислио: директорима јавних предузећа и општинским челницима смањено је плате и скресао трошкове репрезентације, па су ти новци ушли у Фонд. Е, то је право улагање у будућност. А обећао је да ће, осим што су вуковци добили рачунаре, општина догодине давати стипендије и полазницима виших школа, да би за коју годину у Инђији живело 15 одсто више и високо образованих становника.

Него, завршавај те своје школе, па пут под ноге – и у Инђију. Тамо има, и биће леба!

Унука Ика

ФИЛОЗОФИ ОПШТЕ ПРАКСЕ

Лепоте земље Србије

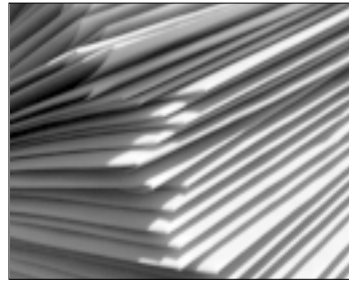
Људи у годинама и жене у нешто маљим годинама обишли неке пределе, манастире и лепоте земље Србије око Ужица, Пријеполја и Рашку област. Дивили се фрескама, уживали у зеленилу борова, јели добру јагњетину и, на крају, неки од њих уморни, други задовољни, а они трећи се запиташе: зашто су бистра, зелена и дивна речица Милешевка, а и нешто већи Лим и Ибар, толико загађени проклетом пластиком? Да, баш тако су рекли: проклетом пластиком. Јер свуда поред риболоваца, дрвених клупа за одмор, понеког белог стада још више се белиле пластичне кесе које висе на жбуњу и тужним врбама поред обале. Зимус, кад је била велика вода народ бацао смеће у своје бистре реке, сада вода опала, а кесе и остало ђубре висе као неки новогодишњи лампиони. Зашто народе тако лепог краја твоје тако ружно понашање? Питам ја који сам са станом ту негде близу Топчидерске реке, а сваки час у тој речици видим исто оно као и у Милешевки. Пита се и неко други поред неке друге речице, а они зловници за које су само Срби криви сеире и говоре или пишу: такав народ није ништа боље ни заслужио. Мој одговор: заслужићеш народе контејнер за смеће, а народ ће, уместо платичних кеса, бацати у реке удице, своје тело за купање и понеки цветић да плови као што плови за Ђурђевдан у оном дивном Емировом филму.

Борос

Како да упишем акције

Већ 18 година сам у пензији, а радио сам, између осталог, и у пошти. Када сам сада хтео да упишем акције, за шта ми је потребна фотокопија радне књижице, испоставило се да ње нема у документацији. У Филијали фонда ПИО су ми дали копију М-4 обрасца у коме је уписано 15 година радног стажа у пошти, али они то не признају и неће да ми упишу акције. Пошто ја нисам једини такав «случај», пишем ово не би ли се нешто предузело и решио наш проблем, да не бисмо остали без неколико хиљада евра од акција, кад приватизација поште дође на ред.

Александар Панић,
Зајечар

ПИШИТЕ НАМ,

Драги читаоци,
Ово је простор намењен Вашим писмима. Пишите нам шта Вам се у нашем и Вашем листу допада, а шта би могло да буде боље, шта бисте волели да прочитате или да саопштите другим читаоцима.

Адреса је Булевар уметности број 10, 11070 Београд, или електронском поштом, на proffice@pioz.org.yu

Вратити Савезу праву функцију

И врапци на гранама знају да велики број пензионера уместо пензија прима социјалну помоћ, да спадају у «угрожену врсту» по многим питањима. А разна обећања за бољитак, обично испадну «лудом радовање». А ми, са својим Савезом пензионера, више смо неорганизовани него било шта друго. У 167 дезорјентисаних општинских удружења, лабаво повезаних у Савез пензионера Србије, углавном се спроводе акције набавке огрева, зимнице и сличних потрепштина на рате, а скоро да се ништа и не ради на квалитативном побољшању живота најстаријих у земљи. Чак је ова пензионерска организација и исполитизована формирањем партије. Зато је веома важно деполитизовати Савез пензионера и трансформисати га у јединствену, јасно дефинисану интересну организацију, са циљем остваривања реалних пензија, бесплатне здравствене, социјалне и сваке друге заштите за своје чланове.

Радомир Марковић,
председник МО пензионера
Бањица, Вождовац

Ј. Савић,
Нови Београд

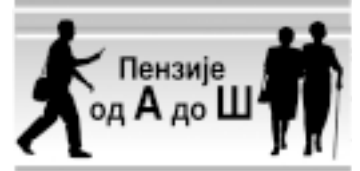

(Срђан Јовановић)

Још нам само крила фале

Верујем да нећу да откријем «врућу воду» овим писмом, али морам коначно негде да кажем то што ме мучи, па сам одлучио да то буде у Вашем листу. Реч је о проблему паркирања у Београду, али не из угла возача, него пешака. Пошто се код нас сви паркирају по принципу «где год најеш згодно место ту ауто остави», а улице, поготово у центру града, нису довољно широке, кола су свуда по тротоарима, до самих улаза у зграде и то не само стамбене, већ и јавних институција. Проћи уским, рецимо, врачарским улицицама и још при том, не дај боже, покушавати да провезете колица са бебом, равно је авантури – углавном се мора ићи коловозом!

Покушаји градске власти да то некако уреди донекле су дали резултат, али очито је да проблем ни издалека није решен. И неће бити док се не предузму неке заиста озбиљне, ригорозне и за све важеће мере, типа – у најужи се центар не може колима и тачка. Додуше, то значи да јавни саобраћај треба унапредити и још много тога, али од нечега се ипак мора почети. Па, није Београд једини град на свету који има много становника и аутомобила и уске улице из давних дана. Не морамо све да измислимо сами, можемо нешто и да «препишемо» од оних који су проблем раније препознали и решили. А дотле, једино да нам израсту крила, па да некако «прелетимо» преко возила претрпаних тротоара.

Животни стандард

према ужем поимању, подразумева ниво задовољења потреба становништва кроз потрошњу материјалних добара и коришћење услуга. Према ширем схватању, животни стандард подразумева и услове рада, као и друштвене услове који су својствени одређеним друштвено-економским системима.

Закон великих бројева

је основни закон у теорији вероватноће и статистици. Суштина овог природног закона састоји се у томе да се, уколико се посматра велики број случајева, учевају одређене правилности у наступању случајног догађаја. При томе, што је број посматраних случајева већи, правилност јаче долази до изражаја, а одступања су мања.

Закон о пензијском и инвалидском осигурању

Овим Законом уређује се обавезно пензијско и инвалидско осигурање, као и осигурање за лица која нису обавезно осигурана по овом Закону, а укључила су се у њега.

Здравље

представља «стање потпуног физичког, менталног (психичког) и социјалног благостања које се може остварити постизањем равнотеже између процеса који се одигравају унутар човековог организма, његове личности и односа човека са околином» (дефиниција Светске здравствене организације).

(Извор: «Речник појмова из пензијског осигурања», аутора др Јелене Кочовић и др Татјане Ракоњац-Антић)

ПОЗНАЈЕТЕ ЛИ СВОЈА ПРАВА

КАДА НИЈЕ ПОТРЕБАН КОНТРОЛНИ ПРЕГЛЕД ЗА ИНВАЛИДСКЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

Приликом утврђивања потпуног губитка радне способности орган вештачења одређује рок за обављање обавезног контролног прегледа.

Контролни преглед није потребан када су узрок инвалидности следећа обољења:

(1) малигна обољења након хемио и радио терапија као и операције;

(2) ампутације екстремитета;

(3) тешке трауме са трајним деформитетима;

(4) реуматска дегенеративна обољења зглобова и кичменог стуба са неуролошким испадима и стањима после операције;

(5) хроничне психозе са почетном детериорацијом личности;

(6) цереброваскуларни инзулти са позним и трајним неуролошким консеквенцама и психоорганичним синдромом;

(7) тешка дегенеративна неуромишићна обољења и урођене и стечене миопатије;

(8) ментално инсуфицијентне особе $IQ < 50$ и вишеструке ометености у развоју;

(9) генетске болести;

(10) системске болести у одмаклој фази;

(11) дијабетес са секундарним терминалним компликацијама;

(12) малигна хипертензија са доказаним променама на очном дну, срцу и бубрезима;

(13) стања након операције срца, а ако је $EF < 50$ после завршене рехабилитације;

(14) примарне кардиопатије;

(15) хронична опструктивна болест плућа у терминалној фази;

(16) слепило (III, IV и V група у здравственом делу СЗО), сужење видног поља 10 % и више;

(17) стање са терминалним знацима цирозе јетре;

(18) дијализа.

Контролни преглед није потребан ни када је на основу медицинске документације трајно утврђена инвалидност од стране иностраног носиоца социјалног осигурања;

као и када је осигураник на дан утврђивања инвалидности имао навршених 55 (жена), односно 58 (мушкарац) година живота, осим у случајевима за које орган вештачења процени да треба обавити контролни преглед.

ПОТВРЂИВАЊЕ СТАЖА СА КОСМЕТА

Наталија Кишић – Врњачка Бања: Послодавац ми је уплаћивао допринос у периоду март 1989. – август 1990. године, што износи 18 месеци, за шта поседујем оригинал уплатнице из поште у Приштини. Радни стаж ми није евидентиран у радној књижици, а за време рата 1999. године на Космету уништена је документација. Молим вас

да ме упутите коме да се обратим ради признавања наведеног радног стажа?

Одговор: Поднесите захтев за потврђивање стажа навршеног на Косову и Метохији. Уз захтев поднесите документацију којом располажете, а тиче се овог периода стажа.

Захтев поднесите Филијали ПИО у Краљеву испостава Врњачка Бања.

ВИ ПИТАТЕ «ГЛАС ОСИГУРАНИКА» ОДГОВАРА

*Весна Вићентијевић,
Сектор за односе са јавношћу*

ДОПРИНОС АДВОКАТСКОГ ПРИПРАВНИКА

М. П. – Параћин: Радим као адвокатски приправник и уплаћујем допринос за ПИО месечно 11.250 динара. Интересује ме да ли могу да уплаћујем најнижи месечни допринос за најнижу основицу осигурања.

Одговор: Допринос за пензијско и инвалидско осигурање можете уплаћивати на најнижу основицу да би Вам се тај стаж признао. Од 1. 2. 2008. године најнижа основица износи 15.072 динара, а допринос за ПИО је 22 одсто од основице.

НАКНАДА ИНВАЛИДУ РАДА

Михајло Ивковић – Зајечар: Правоснажно, а привремено решење по коме сам у инвалидској пензији, чекао сам 10 месеци. За то време сам примао надокнаду од Националне службе за запошљавање око 11.000 динара, а по привременом решењу одређена ми је пензија од 21.000 динара месечно. Да ли имам право на разлику износа пензије и надокнаде НСЗ за тај период, и ко је дужан да ми то исплати?

Из решења о пензионисању се види да се траже додатни подаци о уплаћеним доприносима. Цео радни век сам провео у Политици, која је мењала називе од НИП Политика до Политика НМ.

На моје инсистирање у Политици АД обећали су да ће доставити Фонду ПИО потребне податке за период 2002-2005. (за овај период «неко» ми дугује и разлику примања јер сам од раније инвалид III-II категорије), али подаци

нису достављени. Занима ме да ли је неко дужан да по службеној дужности ово све одради, без мог инсистирања, или ћу бити приморан да преко суда затражим своја права, и ко је дужан по доношењу решења да ми исплати ту надокнаду?

Одговор: Вама се време проведено код Националне службе за запошљавање признаје као стаж осигурања и то је утицало на висину Ваше пензије. Нема могућности да Вам се сада исплати разлика између накнаде коју сте примали код НСЗ и износа пензије.

Што се тиче накнада за Вашу II и III категорију инвалидности, Филијала Зајечар је у обавези да по службеној дужности обради решења о накнади и донесе коначно решење о пензионисању. Исплата накнаде инвалидима рада, уколико су решења позитивна, пада на терет Фонда ПИО.

ИСТОРИЈАТ ПРВОГ АПРИЛА – СВЕТСКОГ ДАНА ШАЛЕ

Кад нежење журе пред олтар

Првоаприлски дан преваре настао у Француској давне 1564. године, а затим се преносио у Енглеску, Русију... а пријатељским заврзламама одвајкада се обележавао и у Београду

Дан шале и смеха обележавао се још у Старом Риму. Звао се, истина, не баш смешно: «празник глупака». Али, то нимало није сметало народу да се забавља од срца. У Француској је првоаприлски дан преваре настао 1564. године. Баш тада је краљ Шарл Девети издао наредбу о преношењу почетка године са 1. априла на 1. јануар. Французи су сматрали да су тиме преварени.

Једна од највећих и најуспешнијих превара, на коју су потом дуго подсећале новине, приређена је у Лондону 1860. године. Тада је на стотине људи добило лепо одштампан позив да «дођу на редовну свечану церемонију купања белих лавова у Тауеру у 11 часова пре подне 1. априла». У одређени дан и сат у Тауеру, тадашњем месту за извршавање смртне казне, појавила се гомила народа, којој је требало времена да схвати да је неко од њих направио «априлске будале».

У Русији су се првоаприлске шале појавиле за време царавања Петра Првог. Године 1870. један власник трупе факира објавио је Московљанима да ће да прође кроз грлић обичне стаклене флаше. Народ је навалио у позориште, а када се подигла завеса на сцени је стајало «Априлилили». Од тада у Русији обележавају тај дан.

Овај празник зачкољица, смеха, ситне заврзламе и пријатељске подвале у старом Београду се одвајкада обележава. Тог дана снахе су обожавале свекрве,

келнири нису примали бакшиш, нежење су журиле пред олтар. Била је дозвољена слобода збора и договора, политичке партије су нудиле богат изборни програм, а после се певала

једна девојчица је пресрела мајку при повратку с пазара:

- У соби седи неки страни господин
- и све љуби нашу собарицу.
- Није могуће
- запрепасти се

песма: «Много су нам наде дали, много што шта обећали, А кад су се на власт свили, рекли су нам апри-ли-ли!»

Према писању «Геџе», листа за озбиљну шалу, 1. априла 1894. године

мајка. – Сад ћу показати њему и њој.
– Апри-ли-ли, мама. Није страни господин него тата. Али сам те преварила.

Да до преваре не би долазило, супружници су се унапред договарали. Као примерице ови: на железничкој станици пред полазак воза за Врњачку Бању сузе су смењивали јецаји:

– Па, драга моја женице, да ми будеш верна.

– Не брини ни најмање, драги мој. Ево, види, завезаћу чвор на марамици ради сећања.

И, тако даље и тако ближе. У данашња смутна времена повода за смех је све мање. Јер многе ствари су саме по себи смешне, а да није тако било би невесело.

На насловној страни

Немци 1. април сматрају не баш срећним даном, не због насамаривања, већ због предања да се 1. априла родио апостол Јуда, Христов издајник. У неким деловима Баварске шале сличне првоаприлским догађају се тек 1. маја.

У Холандији, у граду Ајндховену, у првоаприлском насанкавању измишљале су се и међусобно саопштавале свакакве невероватне вести. У томе су учествовале и новине, објављујући, на пример, вести о

доласку измишљених особа у град, о невероватним експериментима у атомистици...

Слично су се понекад шалили и наши новинари. Тако је на насловној страни «Политике експрес» 1. априла 1964. године изашла невероватна најава да прослављени Драгослав Шекуларац прелази из «Црвене звезде» у ривалски «Партизан», а на последњој страни је, уместо текста, писало: «Апри-ли-ли!»

Никола Мрвић

Каква тајна вечера

Напунили су нам уши обећањима. Нема места за вату.
Каква тајна вечера. Сваки оброк за пензионера је мистерија.

Радомир Станојковић

Изгубио сам осмех

Изгубио сам осмех. Молим поштеног налазача да ми га врати.

Главу горе. Доле одавно нема ништа!

Радивоје Јевтић Јенки

Фрижидер ми се испразнио

Био сам на митингу подршке, а и фрижидер ми се испразнио.

Код нас све тече, али се ништа не мења.

Раде Ђерговић

(Модраг Величкић)

Молим за реч

Парола недеље:
«Лако је наћи место под сунцем, гужва је у ладовини».

Стране инвестиције треба ставити под лупу. Више се не виде голим оком.

Тајкуни све мање купују фирме у Србији. Немају ситно.

Опет су порасли трошкови живота. Данас је чист луксуз живети свих 30 дана месечно.

Дејан Патаковић

Све је стало

Неки што живе на високој нози не виде куд газе.

Свет, гледано из нашег угла, има све лошију перспективу.

Није лако када се удруже туђа свемоћ и наша немоћ.

Све је стало само издаци расту.

Слободан Дучић

РЕКЛИ СУ...

О БРАКУ – из ЖЕНСКОГ УГЛА

(мудрости које путују интернетом)

Имаш два избора у животу: можеш да останеш неудата и да се осећаш јадно или да се удаш и – да се осећаш јадно.

Живот жене је непотпун док се не уда. После тога је докрајчен.

Нисам знала за праву срећу све док се нисам удала, а тада је било прекасно.

Матичар је судија који осуђује на доживотну.

Ако хоћеш да ти супруг пажљиво слуша сваку реч коју кажеш, причај у сну.

Кад ти нека друга жена отме мужа, нема боље освете него да јој га препустиш.

Жене се деле на удовице и оне које раде на томе.

ВОДОРАВНО: 1. Женка пауна, 8. Збирка законских прописа, 14. Књига која садржи збирку књижевних дела једног писца са истом темом, 15. Руски писац басни, Иван, 16. Изненадни продор и улазак у неко место, 17. Радиотелевизија Србије (скр.), 19. Врста дрвета (мн.), 20. Врста глодара, 21. Особа која бере плодове воћа, 23. Пркос, 24. Доктор (скр), 25. Мушко име, 27. Арканзас (скр), 28. Узвик нестрпљења, 30. Здравствена служба, 31. Кинеско мушко име, 32. Невена (одмила), 34. Слаткиш, 35. Дивља животиња, 36. Град у Канади, 38. Јапанска мера за тежину, 39. Јеловник у ресторану, 40. Повртларска биљка, 42. Град на Крки, 44. Спортски учитељ, 45. Сујета.

УСПРАВНО: 1. Сигурност, 2. Апарат за мерење електричне енергије, 3. Река у Србији, притока Уне, 4. Река у Енглеској, 5. Извршни биро (скр.), 6. Поодрасла цура од миља, 7. Научник који проучава небеска тела и звезде, 8. Иницијали италијанске глумице Кардинале, 9. Омладинска радна бригада (скр.), 10. Француски историчар, Виктор, 11. Страно женско име, 12. Становник испод Козаре, 13. Прослава, свечаност, 18. Сажалење, саосећање, 21. Дубоки мушки певачки глас, 22. Један школски уџбеник за ниже разреде, 26. Део реченице, 29. Свечаност која се одржава сваке године, 33. Кухињски прибор, 35. Отмена жена или девојка (енг.), 37. Грчка богиња освете, 39. Завршни победнички потез у шаху, 41. Хемијски симбол аргона, 43. Двадесето и последње слово азбуке.

Р. Јовичић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
14							15					
16				17		18	19					
20			21				22	23				
24		25					26	27				
28	29	30							31			
32		33	34						35			
36			37	38				39				
40				41	42		43					
44					45							

Решење из прошлог броја

ВОДОРАВНО: крзнаши, крсташ, Њерере, Кратово, Изета, пот, анас, жуто, Рос, Брант, Ели, коктели, та, ВТ, Андрија, пук, наука, Има, каро, онда, ати, назив, станови, кораџи, тартар, отвараџ.